

KALLIO

peruspalvelukuntayhtymä

Tarttuvat eläntaudit

EU-tukikoulutus, Kälviä 5.4.2019

- Kotieläintiloilla on tärkeää mieltä ja toteuttaa tilakohtaisia toimenpiteitä, joilla ehkäistään eläntautien leviämistä.
  - **ETT:n tautiriskikartoituslomake (www.ett.fi)**
- Myös sisäinen tautisuojaus on tärkeää.
- Olennainen osa kotieläintilan eläinterveydenhuoltoa.
- Eläinterveydenhuoltoon kuulumisen on järkevää, koska tautien ehkäisy on aina edullisempaa kuin taudista eroon pääseminen.
- Eläinterveydenhuoltoon panostaminen merkitsee panostusta myös ihmisten terveyteen ja elintarviketurvallisuuteen, koska osa taudinaiheuttajista on yhteisiä eläimille ja ihmisille.
- Lakisääteinen velvollisuus (eläntäutilaki 7 §).
  - Kirjallinen kuvaus keinoista, joilla voidaan ehkäistä vastustettavien eläntautien leviämistä pitopaikkaan
  - Toimintatapojen tarkistamisella pääsee pitkälle, kalliit investoinnit eivät välttämättä ole tarpeen.

Eläintautien luokittelu

- Vastustettavat eläintaudit
  - Helposti leviävät
    - Esim. sinikielitauti, suu- ja sorkkatauti, afrikkalainen sikarutto, lintuinfluenssa, IHN
  - Vaaralliset
    - Esim. pernarutto, rabies, BSE, hevosen räkätauti
  - Valvottavat
    - Esim. salmonella (naudat, siat, siipikarja), mehiläisten esikotelomätä

Viranomaistoimet

Myös muihin eläintauteihin kannattaa varautua

- Muut eläntaudit
  - Ilmoitettavat, esim. naudoilla listerioosi, pälvisilsa, virusripuli (corona), MRSA, ESBL, M.bovis, STEC; sioilla kapi, porsasyskä, sikaruusu
  - Tartunnalliset sorkkasairaudet, kryptosporidioosi
- Muista salmonellatodistukset ostoeläimiltä!
- Terveystodistusten käyttäminen on suositeltavaa (www.ett.fi)
- Ilmoita kunnaneläinlääkärille, jos:
  - Epäilet eläimilläsi vastustettavaa eläintautia
  - Epäilet, että eläimillä voi olla tauti, joka voi tarttua elintarvikkeiden välityksellä ihmisiin
  - Löydät metsästä kuolleen villisian
  - Löydät ison määrän kuolleita lintuja

Kuolleet ja sairaat linnut tai villisiat

Lintuinfluenssa

- Lintuinfluenssaviruksen leviämisen estämiseksi siipikarja ja muut linnut on suojattava kontakteilta luonnonvaraisiin lintuihin 1.3. - 31.5. välisenä aikana.
- Linnut pidettävä sisällä tai ulkoilualue suojattava kunnolla.
- Lintujen ulkona pidosta on tehtävä ilmoitus paikalliselle kunnaneläinlääkärille.
- Lintuinfluenssaa on syytä aina epäillä, jos todetaan luonnonvaraisten lintujen joukkokuolemia tai -sairastumisia.
  - Yksittäinen iso petolintu
  - Useampi kuin yksi joutsen
  - Vähintään viisi muuta vesilintua
  - 10 muuta lintua
- Ilmoita joukkokuolemista kunnaneläinlääkärille tai läänineläinlääkärille
- Merkitse muistiin kuolleiden lintujen löytöpaikka ja sen koordinaatit
- Älä koske kuolleisiin lintuihin paljain käsin tai jos koskit, pese kädet saippuan kanssa ja desinfioi alkoholipohjaisella käsidesillä.

Afrikkalainen sikarutto

- Jos kaadetun villisian epäillään olleen sairas tai villisika löydetään kuolleena, ota viipymättä yhteys paikalliseen kunnaneläinlääkäriin.

Ulkoinen tautisuojaus

- Henkilöliikenne!
- Jalkineet ja päällysvaatteet vaihdetaan ja kädet pestään ennen eläintiloihin menemistä.
  - Saippuaa, vettä, puhdasta käsipaperia / pyyhe
  - Puhdas, lehdillä vuorattu laskutila tavaroille
- Sisäänkäynnin yhteyteen tautisulku – yksinkertaista ja tehokasta.
- Työntekijöiden / vierailijoiden ohjeistaminen.

Tautisuojaus

- Pitopaikkaan hankittavien eläinten alkuperä ja terveydentila
  - Terveystodistukset
  - Suurin riski liittyy pitopaikkoihin, joissa eläimet ovat vain lyhyen aikaa ja joissa paljon eläinliikennettä.
- Haittaeläinten (linnut, jyrsijät, kärpäset, kissalaumat) torjunta
- Rehujen hankinta ja rehujen säilytys
  - Rehuvaraston siisteys, ei romuja, ei läjiä, ei jätteitä; siistiä seiniä myöten
  - Maahan varisseen rehun siivoaminen – rehu houkuttelee haittaeläimiä
- Kuivikkeiden hankinta ja säilytys

- Eläinkuljetukset
  - Eläinten lastaaminen niin, että eläinkuljetusajoneuvosta ei pääse leviämään tauteja eläintiloihin (myöskään ilmavirran mukana)
- Eläinkuljetusten, lannanajon, raatoauton, maidonkeräilyn, henkilöliikenteen ja rehukuljetusten reitit kannattaa suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman vähän
- Kontaktit ulkomaille
  - 48 h sääntö
- Eläinten hoitajien terveydentila
  - Ihminen voi tartuttaa eläimen (esim. salmonella, kryptosporidioosi)

Sisäinen tautisuojaus

- Ei lantaa, käytettyjä kuivikkeita tai sairaiden eläinten eritteitä nautojen suuhun
- Rehuhygienia, vesihygienia
- Kulkureitit, sekä eläinten että ihmisten
- Tuhoeläintorjunta
- Eläinten ryhmittely ja osastointi
  - Ikä, terveydentila, tuotantovaihe
- Sairaiden eristäminen
- Pitopaikan kunto ja puhtaus
  - Rikkinäisten kalusteiden korjaus viipymättä
- Osastojen / karsinoiden puhdistus, pesu ja desinfektio
- Eläinten vastustuskyvyn parantaminen
- Taudinsyy selvitys silloin, kun se on tarpeen, näytteenotto